

Necesitatea unei noi abordări a secretului profesional din perspectiva respectării acestuia de organele de conducere ale profesiei

Av. Dan-Sebastian Chertes
consilier, Consiliul Baroului Cluj

Abstract: *Professional secrecy is an essential requirement for the profession of lawyer and is characteristic of this activity: the exercise of the profession. The law of the Romanian profession of lawyer went further, with a so-called professional secret of the governing bodies of the profession. As we shall see, this creation is an artificial, forced and insufficiently substantiated logical-legal one and requires its rethinking from a legislative point of view.*

Keywords: *professional secrecy, lawyer's profession, the governing bodies of the profession.*

Rezumat: *Secretul profesional este o obligație esențială pentru exercitarea profesiei de avocat și caracteristică acestei activități: exercitarea profesiei. Legislația profesiei de avocat din România a mers mai departe, consacrand un așa-zis secret profesional și în sarcina organelor de conducere ale profesiei. După cum vom arăta, creația este una artificială, forțată și insuficient fundamentată logico-juridic și necesită regândirea sa din punct de vedere legislativ.*

Cuvinte-cheie: *secret profesional, profesia de avocat, organele de conducere ale profesiei.*

I. Coordonate

Secretul profesional este o obligație esențială pentru exercitarea profesiei de avocat. Pentru prezenta discuție este necesar a reține acest aspect, cu accent pe *exercitarea profesiei*. Subliniem acest lucru deoarece legislația profesiei de avocat din România a mers mai departe, consacrand un așa-zis secret profesional și în sarcina organelor de conducere ale profesiei. După cum vom arăta, creația apare a fi una artificială, forțată și insuficient fundamentată logico-juridic.

Stabilind câteva repere necesare pentru argumentația ce urmează a fi expusă pornim de la o axiomă: *secretul profesional al avocatului este instituit în beneficiul clientului, nu al avocatului*¹. Afirmatia este atât de firească încât apare aproape inutil a detalia textele legale² care subliniază redundant un principiu unanim acceptat.

Secretul profesional **este de esența relației avocat-client** cu privire la orice informație comunicată de cel din urmă către cel dintâi și care nu urmează a fi folosită direct în documentele sau apărările orale pe care avocatul le va face pentru apărarea clientului și exercitarea drepturilor acestuia. Este importantă această precizare pentru a delimita informațiile care rămân sub protecția secretului

---

1 În același sens, a se vedea și P. Nemo, Secret profesional, confidențialitate și deontologie, pag. 6, disponibil la adresa: <http://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2018/04/Paul-Nemo-Conferinta.pdf> (ultima accesare: 17.06.2018). Lucrarea a fost susținută în cadrul conferinței „Secretul profesional al avocatului”, organizată de Baroul București la data de 22 mai 2008.

2 Fără a le relua textual, indicăm următoarele texte legale din Legea nr. 51/1995, **republicată la 24.05.2018**: art. 11, art. 34 alin. 1, art. 45 alin. 6, art. 47 alin. 1. De asemenea, prevederi referitoare la secretul profesional se regăsesc și în Statutul profesiei de avocat. Exemplificativ indicăm: art. 1 alin. 2 lit. e), art. 8, art. 9 alin. 1 și 2, art. 109 alin. 3 lit. d), art. 113, art. 114 alin. 2 și 3, art. 117, art. 134 alin. 4, art. 228 alin. 1-4 etc.

profesional de cele care sunt sub această protecție doar până la momentul folosirii lor într-o strategie de apărare care presupune aducerea lor la cunoștința celor în fața cărora se realizează apărarea.

Prin urmare, secretul profesional este un principiu care privește **exercitarea profesiei de avocat**, așa cum o arată și art. 1 alin. 2 lit. e) din Statutul profesiei de avocat³, și, după cum vom arăta, organele de conducere ale profesiei nu exercită profesia de avocat în activitatea lor, ci îndeplinesc o funcție administrativă, disciplinară și de pregătire profesională.

II. Reglementarea secretului profesional prin raportare la organele de conducere ale profesiei

Conform art. 10 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, republicată⁴ (textele legale primind o nouă numerotare): „*Barourile și U.N.B.R. asigură exercitarea calificată a dreptului de apărare, competența și disciplina profesională, protecția demnității și onoarei avocaților membri.*”

De asemenea, art. 45 alin. 7 din Legea nr. 51/1995, republicată prevede că: „*Sunt obligați să respecte secretul profesional și membrii organelor de conducere ale profesiei de avocat cu privire la aspectele de care au luat cunoștința în virtutea exercitării prerogativelor cu care au fost învestiți.*”

În fine, conform art. 48 alin. 3 din Legea nr. 51/1995, republicată: „*Organele de conducere colegiale iau hotărâri numai prin vot deschis. Deliberările și votul constituie secret profesional.*”

În același sens, și Statutul profesiei de avocat conține, la art. 9 alin. 3 o reglementare similară: „*Obligația de a păstra secretul profesional revine tuturor organelor profesiei de avocat și salariaților acestora cu privire la informațiile cunoscute în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin.*”

După cum vom arăta în cele ce urmează avem serioase rezerve că alegerea termenului de **secret profesional** pentru obligația de confidențialitate a organelor de conducere ale profesiei și a angajaților administrativi ai acestor organe este o alegere potrivită din punct de vedere al conținutului ei.

Astfel, avem **două situații distincte** pentru care Legea și Statutul profesiei consacră de *lege lata* o astfel de obligație:

a) situația păstrării confidențialității informațiilor obținute de membrii organelor de conducere și personalul administrativ în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin;

b) situația păstrării confidențialității deliberărilor și a votului organelor de conducere.

a) *Situația păstrării confidențialității informațiilor obținute de membrii organelor de conducere și personalul administrativ în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin*

Pornind de la cele arătate *supra*, respectiv obligația esențială a avocatului de a păstra secretul profesional raportat la informațiile furnizate de client, constatăm, la o analiză a legislației profesiei, că există situații limitative în care secretul profesional suferă derogări de la păstrarea acestuia. Astfel, art. 8 alin. 3 din Statut, prevede că: „*Avocatul nu poate fi obligat în nicio circumstanță și de către nicio persoană să divulge secretul profesional. Avocatul nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său și nici de către o altă autoritate sau persoană. Se exceptează însă (s.n.) cazurile în care avocatul este urmărit penal, disciplinar sau atunci când există o contestație în privința onorariilor convenite, exclusiv pentru necesități stricte pentru apărarea sa.*”

Textul legal este cât se poate de clar asupra **a două aspecte**:

- organele de conducere ale profesiei de avocat nu vor intra în nicio situație în posesia unei

3 Art. 1 alin. 2 lit. e) din Statut stabilește că: „*Exercitarea profesiei de avocat (s.n.) este supusă următoarelor principii fundamentale: e) principiul păstrării secretului profesional*”.

4 Republicată în Monitorul Oficial cu numărul 440 din data de 24 mai 2018, în temeiul art. II din Legea nr. 25/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 28 martie 2017, **dându-se textelor o nouă numerotare.**

informații aflate sub protecția secretului profesional astfel încât să existe relativ o obligație derivată de păstrare a secretului profesional;

- **prin excepție**, când avocatul folosește informații aflate sub protecția secretului profesional pentru a se apăra într-o procedură disciplinară sau cu privire la contestarea onorariilor convenite cu clientul, s-ar putea discuta despre o obligație derivată a organelor de conducere de păstrare a secretului profesional.

Pentru a analiza excepția mai sus indicată apare relevantă sublinierea unei aparente necorelări legislative. Astfel, subsecvent art. 9 alin. 3 din Statut, care vorbește de obligația păstrării secretului profesional de către organele profesiei de avocat, art. 10 alin. 1 din Statut consacră o obligație de **confidențialitate** cu privire la comunicările dintre avocat și organele profesiei: „*Orice comunicare sau corespondență profesională (...) între avocat și organele profesiei, indiferent de forma în care a fost făcută, este confidențială.*”

Întrebările care se nasc sunt următoarele: Când există o obligație de confidențialitate și când una de păstrare a secretului profesional? De ce prin raportare la corespondența organelor profesiei au doar o obligație de confidențialitate? Obligația de păstrare a secretului profesional înglobează noțiunea de confidențialitate? Dacă da, de ce nu ar fi suficientă doar menționarea secretului profesional?

În opinia noastră, pentru că de esență divulgării unor informații confidențiale ale clientului este încrederea pe care acesta o are în avocatul pe care îl angajează, relația stabilindu-se doar între acesta și avocat, nu și între client și organele profesiei, indirect, în cazul organelor profesiei ar trebui să discutăm doar de o obligație de păstrare a confidențialității informațiilor cunoscute în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin.

Fundamentul secretului profesional dintre avocat și client îl constituie relația directă, contractuală, pe care aceștia o stabilesc. Fără o relație contractuală (fie ea încheiată chiar și numai verbal) avocatul nu are nicio obligație de păstrare a secretului profesional, deoarece legea nu-l obligă să păstreze toate informațiile din viața privată a persoanelor cu care intră în contact. Corelativ, pentru că între organele profesiei și clientul avocatului nu se stabilește o relație directă, faptul că organele profesiei iau cunoștință de anumite informații care sunt protejate de secret profesional în procedurile desfășurate împotriva avocatului (disciplinar și de contestare a onorariului) ar trebui să cadă sub rezerva unei obligații de confidențialitate, nu de secret profesional. Asta și pentru că, cum am arătat mai sus, organele profesiei nu exercită profesia de avocat la momentul exercitării atribuțiilor ce le revin, ci se comportă ca manageri ai profesiei.

Concluzionând la acest subpunct, considerăm că din punct de vedere sistemic și logico-juridic o obligație de confidențialitate, nu de secret profesional raportat atât la organele profesiei, cât și la personalul administrativ este mai firească, având în vedere că ea poate fi impusă contractual față de personalul administrativ și disciplinar, față de organele profesiei.

Evident, considerăm că sfera informațiilor confidențiale la a căror păstrare sunt obligate atât organele profesiei, cât și personalul administrativ ar trebui enumerate expres și limitativ, pentru a îndeplini condiția firească de previzibilitate a comportamentului sancționabil disciplinar. Astfel, putem admite că informațiile care ar trebui să intre sub incidența **obligației de confidențialitate** sunt cele care privesc:

- informațiile ce conțin date cu caracter personal, astfel cum sunt ele definite și reglementare a fi păstrate prin raportare la Regulamentul (UE) General Privind Protecția Datelor 679/2016, în măsura în care nu există o obligație legală de publicitate a acestora (astfel cum se întâmplă, de exemplu, în cazul datelor obligatorii a fi înscrise pe tabloul avocaților);

- informațiile din dosarele privind procedura disciplinară, până la momentul pronunțării unei soluții definitive de sancționare de către organele profesiei, caracterul nepublic⁵ al procedurii

5 A se vedea, în acest sens, art. 284 alin. 2 din Statutul profesiei de avocat.

disciplinare asigurând avocatului respectarea prezumției de nevinovăție, înainte de constatarea definitivă a comiterii unei abateri disciplinare;

- informațiile din dosarele privind procedura contestației onorariilor convenite, până la soluționarea definitivă în fața organelor profesiei, moment la care există un interes pentru membrii baroului de a cunoaște ipotezele în care onorariile stabilite cu clienții le-ar putea fi reduce.

Cât privește celelalte informații pe care organele profesiei și personalul administrativ ajung să le cunoască în exercitarea atribuțiilor ce le revin, atâta timp cât nu fac parte din categoria datelor cu caracter personal pentru care există obligația de confidențialitate, acestea nu justifică protecție sub obligația confidențialității și prin urmare nu au de ce să fie în vreun fel protejate de o eventuală divulgare. Ca să fim mai expliciti ne referim la situații în care spre exemplu ar exista o cerere care conține informații privind data de concediu a avocatului sau una de modificare a sediului profesional.

b) Situația păstrării confidențialității deliberărilor și a votului organelor de conducere

Dacă în ipoteza de la pct. a) anumite informații pot cădea sub protecția obligației de confidențialitate, astfel cum am arătat, nu același lucru considerăm că ar trebui să se întâmple în cazul deliberărilor și a votului organelor de conducere, astfel cum se reține prin art. 48 alin. 3 din Legea nr. 51/1995, republicată: „*Organele de conducere colegiale iau hotărâri numai prin vot deschis. Deliberările și votul constituie secret profesional.*”

Putem fi de acord că transparența decizională poate fi supusă unor restrângeri prin raportare la publicul larg, respectiv persoanele care nu au calitatea de avocat, deoarece acestea nu justifică vreun interes cu privire la procesul deliberativ și votul organelor de conducere. Prin excepție, interesul ar putea fi justificat de petenții din dosarele disciplinare sau din procedurile de contestare a onorariilor convenite, dar și pentru aceste ipoteze considerăm suficientă comunicarea hotărârii care să răspundă plângerii petentului și care să conțină o motivare pertinentă și cenzurabilă, eventual, de o instanță de control judiciar (fie ea tot din cadrul profesiei, fie de instanța de contencios administrativ).

În schimb, nu putem fi de acord că nu ar trebui să existe o transparență decizională totală în ceea ce privește organele profesiei față de avocații cu drept de exercitare a profesiei, înscriși pe unul din tablourile barourilor ce fac parte din U.N.B.R., chiar dacă această transparență totală s-ar reflecta în documente puse la dispoziție prin intermediul unei rețele de uz intern a avocaților.

Subiectul transparenței totale este unul despre care am mai vorbit și cu alte ocazii⁶ și față de care președintele U.N.B.R. are o abordare parțial diferită. Mutând discuția spre o ridiculizare a solicitării de detaliere a cheltuielilor organelor profesiei, opinia acestuia a fost exprimată în două interviuri sub forma: „(...) *Și ce înseamnă transparență totală? După unii înseamnă a afișa pe site-ul instituției, în mod detaliat, cât a constat meniul unui angajat al UNBR la vreo ședință profesională? (...)*”⁷ și „(...) *Dacă dumneavoastră credeți că a publica pe site-ul UNBR sau pe bloguri costul detaliat al aperitivului din farfuria participanților la Congresul avocaților este o dovadă de transparență și de bune maniere, care dă bine imaginii profesiei, nu aveți decât să propuneți acest lucru! (...)*”⁸.

Având în vedere că organele de conducere ale profesiei iau decizii care la nivel individual sau colectiv stabilesc drepturi și obligații ale avocaților, iar aceste organe sunt alese de către

6 D.S. Chertes, *Legislația Profesiei de Avocat. Necesitatea unor modificări principale*, Iustitia, nr. 1 (14)/2017, p. 50-56.

7 A. Matei, interviu cu președintele U.N.B.R. Gheorghe Florea, *Noi provocări pe teme vechi privind starea avocaturii: secretul profesional, autonomia și independența barourilor, Casa de Asigurări a Avocaților*, disponibil pe www.juridice.ro la link-ul: <https://juridice.ro/essentials/2016/noi-provocari-pe-teme-vechi-privind-starea-avocaturii-secretul-profesional-autonomia-si-independenta-barourilor-casa-de-asigurari-a-avocailor> (ultima accesare: 17.06.2018).

8 D.S. Chertes, interviu cu președintele U.N.B.R. Gheorghe Florea, *Despre cum i-am luat un interviu președintelui UNBR, Gheorghe Florea și, în același timp, mi-am făcut campanie electorală*, disponibil pe www.avocaturaltfel.ro la link-ul: <https://avocaturaltfel.ro/2017/10/24/despre-cum-i-am-luat-un-interviu-presedintelui-unbr-gheorghe-florea-si-mi-am-si-facut-campanie-electoral-in-acelasi-timp> (ultima accesare: 17.06.2018).

avocați, apare ca firesc ca cei care aleg să cunoască pe deplin raționamentul pentru care un organ de conducere a ajuns la luarea unei anumite decizii (deliberarea) și cum au fost împărțite opiniile cu privire la adoptarea sau neadoptarea deciziei (votul).

Ideea unui secret profesional al deliberării și votului, astfel cum acesta este prevăzut de art. 48 alin. 3 din Legea nr. 51/1995, republicată, se depărtează, în opinia noastră, de la conceptul consacrat tradițional, acela care caracterizează relația avocat-client. Mai mult, el n-are o justificare conceptuală suficient de puternică încât să-și justifice existența la nivel legislativ, fiind în opinia noastră, o creație artificială. Admitem, după cum am arătat anterior la pct. a), că unele aspecte care țin inclusiv de procesul deliberativ pot avea caracter confidențial, dar acestea pot fi supuse unui proces de pseudonimizare.

Astfel, spre exemplu, dacă se dorește o transparentizare a procesului decizional prin publicarea ordinii de zi a ședinței consiliului unui barou, aspectele care țin de plângerile disciplinare pot fi pseudonimizare, prin raportare la numele avocatului⁹. Dincolo de o astfel de pseudonimizare a elementelor protejate de confidențialitatea despre care am discutat la pct. a) nu există nicio justificare ca organele de conducere ale profesiei să nu lucreze într-un mod transparent.

III. Perspectiva penală a nerespectării secretului profesional de către organele profesiei

După cum am mai arătat¹⁰, art. 45 alin. 7 din Legea nr. 51/1995, republicată, care prevede obligația membrilor organelor de conducere ale profesiei de avocat de a respecta secretul profesional cu privire la aspectele de care au luat cunoștință în virtutea exercitării prerogativelor cu care au fost învestiți nu constituie un text sancționator din perspectivă penală, ci doar unul care ar putea justifica o sancționare disciplinară. Formularea folosită de legiuitor „au obligația” nu este caracteristică unei incriminări penale. Mai mult, ea nu ar fi nici previzibilă sub aspectul unei astfel de sancțiuni, cu atât mai mult cu cât nu poate fi considerată ca fiind o normă incompletă a cărei sancțiune s-ar regăsi în alineatul anterior (art. 45 alin. 6) unde se regăsește incriminarea specială a divulgării secretului profesional de către avocat în exercitarea profesiei.

Considerăm că membrii organelor profesiei nu pot răspunde penal nici prin raportare la incriminarea reținută de art. 45 alin. 6 din Legea nr. 51/1995, deoarece textul legal are în vedere aflarea elementului nedivulgabil *în timpul desfășurării activităților specifice profesiei*. Exercițarea unei funcții în organele de conducere nu poate fi calificată ca o astfel de activitate. Un argument în plus este și formularea distinctă a activității desfășurate, reținută de art. 45 alin. 7, respectiv *în virtutea exercitării prerogativelor cu care au fost învestiți*¹¹.

O răspundere penală a membrilor organelor profesiei s-ar putea însă pune în discuție. Astfel, textul general care sancționează divulgarea secretului profesional (art. 227 alin. 1 C.pen.) prevede că: *Divulgarea, fără drept, a unor date sau informații privind viața privată a unei persoane, de natură să aducă un prejudiciu unei persoane, de către acela care a luat cunoștință despre acestea în virtutea profesiei ori funcției (s.n.) și care are obligația păstrării confidențialității cu privire la aceste date, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.*

⁹ A se vedea, exemplificativ, ordinea de zi a ședinței din data de 5.06.2018 a Consiliului Baroului Timiș, unde la pct. 10, 13 și 14, a fost aleasă soluția pseudonimizării. În schimb, la punctele care priveau modificarea formei de exercitare a profesiei, revenirea din concediu de maternitate etc. s-a considerat că nu este necesar a se recurge la pseudonimizare. Ordinea de zi este disponibilă pe www.juridice.ro la link-ul: <https://www.juridice.ro/wp-content/uploads/2018/06/comunicat-bt.pdf> (ultima accesare: 17.06.2018).

¹⁰ D.S. Chertes, *Infrațiunea de divulgare a secretului profesional de către avocat prevăzută de Legea nr. 51/1995. Scurte considerații*, în *Penalmente Relevant nr. 1/2017*, pag. 16, disponibil pe www.revista.penalmente.ro la link-ul: <http://www.revista.penalmente.ro/wp-content/uploads/2017/08/Dan-Sebastian-CHERTES-Infrațiunea-de-divulgare-a-secretului-profesional-de-catre-avocat.pdf> (ultima accesare: 17.06.2018).

¹¹ Ibidem.

Textul legal redat este previzibil din perspectiva faptului că un membru al unui organ de conducere care divulgă, fără drept, o informație din viața privată a unei persoane pe care a aflat-o în virtutea funcției, față de care are obligația păstrării confidențialității și care e de natură a aduce un prejudiciu respectivei persoane, poate fi sancționat penal prin raportare la art. 227 alin. 1 C.pen.

Se observă însă diferența de tratament sancționator între membrii organelor profesiei care ar încălca obligația de confidențialitate (3 luni la 3 ani sau amendă, la plângere prealabilă) și avocatul care încălcă aceeași obligație prin raportare la clientul său (1 an la 5 ani, fără a fi necesară plângerea prealabilă sau potențialitatea producerii unui prejudiciu). După cum am mai afirmat, diferența de tratament este criticabilă¹² și necesită o intervenție legislativă eventual în sensul abrogării incriminării speciale.

IV. Perspectiva disciplinară a nerespectării secretului profesional de către organele profesiei

După cum reține art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, republicată, constituie abatere disciplinară orice nerespectare a prevederilor legii, ale statutului sau ale deciziilor obligatorii adoptate de organele de conducere ale baroului sau ale uniunii. Prin urmare, și membrii organelor de conducere vor răspunde disciplinar prin raportare la acest text legal.

Problematic din perspectiva răspunderii disciplinare a membrilor organelor de conducere ni se pare ipoteza divulgării secretului deliberării și votului. Vom analiza în acest sens doar două ipoteze care nouă ni se par că reflectă absurditatea respectivei interdicții:

a) Situația conflictului de interese reglementat de art. 4 ind. 1 din Statutul profesiei;

b) Situația exercitării de către consiliul baroului a atribuției prevăzute de art. 55 alin. 2 lit. ș) din Legea nr. 51/1995, republicată, referitoare la prezentarea anuală în fața adunării generale a baroului, spre aprobare, a raportului de activitate a consiliului și a decanului, de gestiune curentă și de gestionare a patrimoniului baroului.

a) Situația conflictului de interese reglementat de art. 4 ind. 1 din Statutul profesiei

Prin art. 4 ind. 1 din Statutul profesiei s-a stabilit că:

(1) Persoanele care îndeplinesc funcții în cadrul organelor de conducere ale baroului, Uniunii Naționale a Barourilor din România și instituțiilor aflate sub autoritatea acesteia, Casei de Asigurări a Avocaților și filialelor acesteia nu pot participa la rezolvarea unei cereri, la luarea unei hotărâri sau decizii ori la încheierea unui act juridic prin care se produce un folos material pentru acestea, pentru soțul/soția ori pentru rudele sau afiniți până la gradul III inclusiv ale acestora.

(2) De asemenea, persoanele indicate la alin. (1) nu pot participa la rezolvarea unei cereri sau la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care au relații cu caracter patrimonial.

(3) În cazul existenței unui conflict de interese, persoanele indicate la alin. (1) sunt obligate să se abțină de la soluționarea cererii, de la participarea la luarea hotărârii sau deciziei, informând în prealabil, în acest sens, organul profesional corespunzător.

(4) Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana indicată la alin. (1), soțul/soția, rudele sau afiniți acesteia până la gradul al III-lea inclusiv are/au un interes personal de natură patrimonială, care poate influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor acesteia.

(5) Încălcarea prevederilor prezentului articol constituie abatere disciplinară gravă.

Din textul legal indicat reiese o obligație de abținere de la vot a membrilor organelor de conducere ale baroului, U.N.B.R. și C.A.A. în situația posibilității existenței unui conflict de interese. Evident, într-o atare situație abținerea de la vot trebuie precizată expres în hotărârea sau decizia luată.

Mai mult, credem că în orice situație care impune clarificare, membrul organului de conducere care s-a abținut de la vot are dreptul de a face cunoscut votul său (abținerea), fapt ce nu

¹² Idem, p. 17-18.

poate duce la sancționarea disciplinară a acestuia pentru încălcarea secretului profesional raportat la votul dat în organul de conducere din care face parte.

Credem, de asemenea, că acesta este „dezlegat” de secretul profesional al votului dar și al deliberării și în situația în care, deși nu există în mod real un conflict de interese într-o situație dată, în măsura în care membrul organului de conducere este suspicionat (prin afirmații directe sau insinuări) de un astfel de conflict, are dreptul de a combate afirmațiile făcând referire la modalitatea prin care acesta a votat și la lipsa unui conflict de interese, chiar dacă aceasta conduce la dezvăluirea modului în care s-au desfășurat dezbaterile.

b) Situația exercitării de către consiliu a atribuției prevăzute de art. 55 alin. 2 lit. ș) din Legea nr. 51/1995, republicată, referitoare la prezentarea anuală în fața adunării generale a baroului, spre aprobare, a raportului de activitate a consiliului și a decanului, de gestiune curentă și de gestionare a patrimoniului baroului

Considerăm că în această situație membrii organelor de conducere, fie prin darea de seamă, fie prin discuțiile orale purtate în cadrul Adunării Generale cu privire la această dare de seamă au dreptul de a face cunoscut atât procesul deliberării, precum și modul de votare, în măsura în care Adunarea Generală solicită explicații cu privire la anumite hotărâri luate în perioada care privește darea de seamă.

Exercitarea atribuției legale a consiliului mai sus enunțată nu poate fi limitată de păstrarea secretului profesional asupra deliberării și votului, având în vedere că nu există vreun interes legitim care ar fi necesar a fi protejat prin păstrarea acestui secret, atâta timp cât avocații, membri ai Adunării Generale a baroului, au dreptul de a cunoaște rațiunea care a condus la luarea unei decizii și modalitatea de votare a fiecărui membru al consiliului. Evaluarea consilierilor prin prisma rațiunii de adoptare a unei decizii și a votului dat față de aceasta reprezintă singurul mecanism direct de evaluare pentru exercitarea, o dată la patru ani, a unui vot informat.

Posibil ca secretul profesional al votului și deliberării să fi fost consacrat în ideea oferirii consilierului votant a unui confort a exercitării libertății de conștiință la momentul adoptării unor soluții care pot fi calificate ca sensibile prin raportare la efectul pe care îl au față de confrății lui (de exemplu, exercitarea sau nu a unei acțiuni disciplinare). Cu toate acestea considerăm că însăși libertatea avocatului devenit consilier de a candida sau nu spre a fi ales în organul colectiv de conducere face nejustificată o astfel de protecție. Cine dorește să-și asume liber responsabilitatea unei funcții de conducere trebuie să-și asume și situațiile delicate, în care decizia adoptată poate fi nepopulară. Dar, într-o atare situație, cu atât mai mult lipsa secretului deliberărilor poate face avocatul sau avocații pe care îi privește decizia (și nu numai) să înțeleagă raționamentul din spatele deciziei.

V. Concluzii. Abordare de lege ferenda

Față de cele mai sus abordate și analizate considerăm că *de lege ferenda* se impun următoarele modificări la nivelul legislației profesiei de avocat:

a) Definierea clară a sferei informațiilor care au caracter confidențial și față de care membrii organelor profesiei trebuie să respecte obligația de confidențialitate;

b) Renunțarea prin abrogare la ideea de secret profesional, prin raportare la activitatea de deliberare și vot a organelor de conducere ale profesiei de avocat;

c) Abrogarea incriminării stabilite prin art. 45 alin. 6 din Legea nr. 51/1995, republicată, având în vedere suficiența și claritatea normei de incriminare generale, edictate de art. 227 alin. 1 C.pen.

Evident, prezentele concluzii sunt doar puncte de pornire în dezbaterile pe care profesia noastră ar trebui să le poarte deschis, de fiecare dată când este posibil, până la identificarea unei soluții legislative sau de interpretare care să rezolve problema analizată.